

Ken Rijock

DE WITWASSER

1

De tweesprong

Fort Lauderdale, Florida – 31 augustus 1979

Mijn oog viel op mijn spiegelbeeld terwijl ik het dikste lijntje pakte.

De coke schoot mijn neus in, regelrecht naar mijn hersenen. Ik kwam omhoog en snoof luid zo veel lucht op dat mijn longen tienmaal zo groot leken.

Ik leunde achterover op de bank, ademde uit en gebaarde naar de man naast me dat de spiegel met de drie resterende, zorgvuldig gesneden lijntjes voor hem was.

Pas vijf minuten geleden had ik hem ontmoet en ik was zijn naam alweer vergeten. Ik wist alleen dat hij beleggingsbankier was, die – merkwaardig genoeg – geen auto reed. Afgaand op mijn oude advocatenintuïtie leek het me waarschijnlijk dat hem nog niet zo lang geleden ‘rijden onder invloed’ ten laste was gelegd.

‘Wauw.’ Hij glimlachte en klopte me op mijn schouder, alsof we oude maten waren.

Zwijgend stond ik op en ik haalde mijn vingers door mijn haar om de tinteling van de cokeroes te voelen. Ik ging op zoek naar vermaak.

Het was de laatste dag van de zomer, tijd om te feesten. Enthousiast had ik ingestemd toen mijn twee nieuwe huisgenoten voorstelden naar Fort Lauderdale te gaan, niet meer dan twintig minuten van Miami – eerst een show in een homokroeg en dan door naar een cokefeest dat de hele nacht zou duren.

Toen mijn huwelijk op de klippen was gelopen, trok ik als betalende

huurder in bij de nachtclubserversters Carol en Michaela. Ik moest en zou plezier maken – daar gingen zij voor zorgen. Dat deden ze, en hoe!

Overall in de villa, die van achter grensde aan het kanalenetwerk, werd cocaïne geserveerd alsof het om hors-d'oeuvres ging. Ik had wel eens gebruikt. Voor mij als kind van de jaren zestig was hasj roken een overgangsrite. In Vietnam had ik opium geprobeerd, maar als advocaat was ik nooit aan de drugs geweest. Ik was duidelijk in de minderheid.

De hele jaren zeventig was zuidelijk Florida in de greep geweest van cocaïnegekte. Iedereen gebruikte. Het poeder was de lievelingsdrug van juristen, artsen, accountants en allerlei andere professionals. De subcultuur was normaal geworden. Aan het eind van het decennium was Amerika overspoeld met cocaïne. Miami was het centrale punt waar het allemaal binnenkwam. Tot dan toe was dit me grotendeels ontgaan.

Nu kreeg ik een spoedcursus.

Ik knikte met mijn hoofd op de maat van de muziek. 'Ain't No Stoppin' Us Now' schalde uit de supermoderne stereo-installatie. Half lopend, half swingend ging ik van kamer naar kamer, wurmde me langs bezwete lijven. In hoekjes waren stellen met elkaar bezig en elk vrij stukje vloer werd een provisorische cocaïnebar. Op weg naar de keuken trof ik Carol en Michaela.

'Hé, kerel,' riep Carol; haar pupillen waren verwijd.

'Heb je het naar je zin?' vroeg ze, in haar ietwat lijzige, zuidelijke accent. Ik knikte grijnzend. De roes zette in alle hevigheid in. Ik had al heel wat feestjes meegemaakt, maar deze had een tijger in de tank – hemels na wat ik de afgelopen paar maanden had doorstaan.

Niet zo lang geleden dacht ik dat ik het prima voor elkaar had. Ik werkte bij een advocatenkantoor in de stad, met bankzaken als specialisatie. Verder had ik een knappe vrouw en een appartement met uitzicht over de baai en de oceaan.

Maar binnen enkele maanden lagen mijn huwelijk en mijn droom van een gesetteld bestaan aan diggelen. Mijn vrouw Sarah was nooit hersteld van de drievoudige tragedie – vrij snel achter elkaar had ze haar ouders en zus verloren. Zo'n situatie kan je vloeren, al ben je nog zo

sterk. Helaas bezweek ons huwelijk onder de last.

Ik was niet geschikt voor de genadeloze wereld van het grootstedelijke kantoor, besefte ik. De niet-aflatende drang van mijn collega's die over lijken gingen om aan de top te komen, was mij vreemd.

Uit wanhoop had ik ontslag genomen en me gevestigd als zelfstandig advocaat voor niet te hoog gegrepen rechtszaken en onroerend goed. Ik was eigen baas, maar door mijn ervaring met het prestigieuze kantoor vroeg ik me af of mijn hart nog wel in de advocatuur lag. Na het trauma van mijn mislukte huwelijk kon mijn werk me gewoon niets meer sche-len.

Nu was ik vierendertig, gedesillusionneerd en alleen. Op een avond dronk ik mijn verdriet weg in *Ménage*, de nachtclub in het souterrain van mijn appartementencomplex. Carol en haar huisgenote boden een uitweg uit mijn misère.

‘Kom bij ons wonen,’ had Michaela gezegd. ‘Leuk.’

Zo'n aanbod kon ik niet weigeren.

Dat was twee weken geleden.

Inmiddels ben ik erachter dat mijn huisgenoten ongelooflijke feest-beesten zijn. Snel werd ik meegesleurd in hun zorgeloze levensstijl. Geen van beiden zinspeelden op een romance. Zij waren op jacht naar iemand die kon beschikken over coke en contanten, allebei in flinke hoeveelheden.

Carol zou de kost kunnen verdienen als Cher-lookalike (toen Cher nog op zichzelf leek). Bijna één meter tachtig en donker, met een duivel-se glinstering in haar ogen. Michaela was in de wieg gelegd om plezier te maken. Ze waren begin twintig en vonden het prettig dat ik bijdroeg in de huur. Maar het leeftijdsverschil was te groot voor de fun die ze voor ogen hadden.

Ze hadden een missie – een door drugs gevoede kruistocht van seks en spanning zoeken. Het was fascinerend om hen te observeren, een to-taal andere wereld dan mijn huwelijk van vier jaar met Sarah.

Ze leefden met een energie die alleen cocaïne kan leveren. Eten, hoezo eten?

Op dat feest sprak ik hen maar even. Ze hadden de aandacht getrokken van twee jonge dealers en lieten zich joelend een slaapkamer ernaast in loodsen.

‘Vrienden van je?’

Ik draaide me om. Een rossige vrouw leunde tegen de opening naar de keuken, met twee glazen champagne in de hand.

‘Huisgenoten.’

‘Ah, oké.’ Ze was bloedmooi – gebruind, een goudkleurige jurk die weinig verhulde, lang golvend haar.

‘Ze zijn totaal losgeslagen.’

Ze knikte veelbetekenend, leek het.

‘Ben jij met iemand?’ vroeg ik, om het gesprek gaande te houden en te zien of ze vrij was. God, wat leek het lang geleden. Het ging me niet vlot af.

‘Daarbinnen.’ Ze gebaarde met haar hoofd naar de deur, waarachter ik gedempt gesnuif en gelach van de meiden hoorde.

‘Juist ja.’

‘Ook vrienden. Dat flikken ze steeds – me uitnodigen voor een feestje en me dan laten staan met een extra glas.’

‘Ik kan het je uit handen nemen.’

Ze glimlachte en gaf me het champagneglas. Mijn gewone ik zou al blij geweest zijn met alleen het gesprek. Maar geprikkeld door de coke kwam ik op het idee dat dit een kans was om weer in de running te komen.

We zochten een rustiger plek om te kletsen – weg van het gedrang van feestgangers die heen en weer liepen tussen de drankenkoelers en de badkamers.

Ze heette Kimberly. Ze was bankier in Fort Lauderdale. Zo hadden we iets gemeen. Bij mijn vorige werkgever had ik immers gewerkt als een in bankzaken gespecialiseerd advocaat. Maar ik wilde niet over werk praten. Ik wilde zien hoe ik haar uit dat gouden jurkje kon krijgen.

Ook zij was niet afkerig van coke, en vrij snel nodigde ze me uit bij haar thuis, een paar straten verderop. Ik onderbrak de sessie van mijn

vriendinnen om een beetje Colombiaanse pep te bemachtigen. En toen stapten we de zoele avond in.

De seks was snel en uitzinnig. Ik weet niet of het aan de coke lag of aan de ontlading na de frustratie van mijn mislukte huwelijk, maar het was geweldig. Elke gedachte aan Sarah vervloog terwijl we heet en loom werden in de drukkende hitte.

Ik stopte even om bij te tanken. Opgekrikt met nog twee lijntjes ging ik naar de badkamer om op adem te komen. Ik plensde koud water over mijn gezicht en keek in de spiegel.

Mijn haar – nog niet zo lang geleden geschoren volgens legervoorschrift – was nu krullerig, en zou mogelijk in de vochtige lucht helemaal kroezig worden. Mijn huid was rozig van al die coke.

‘Hé, waar wacht je op?’ klonk het uit de slaapkamer.

Met nog een blik op mijn spiegelbeeld glimlachte ik. Ik wachtte helemaal nergens op en dook de slaapkamer weer in.

Vrijdagavond ging ongemerkt over in zaterdag, en in zondag.

Ik was zo’n toegewijd professional geweest en nu was ik totaal losgeslagen. Sinds ik bij de meiden woonde, was mijn leven één lang weekend geworden. Ik was zo trots geweest op mijn advocatenpraktijk toen ik als zelfstandige aan de slag ging. Nu werd het een ergernis. Ik slofte laat naar mijn werk, en verzoon een smoes om vroeg te kappen en de kroeg in te duiken. Al snel zakte mijn kantoor steeds verder op mijn prioriteitenlijstje.

Cliënten – ach, ik zou morgen wel contact opnemen. Werk kon ik uitstellen tot ik een geschikt moment vond.

Onoverwinnelijk voelde ik me in mijn net ontdekte vrijheid. Het maakte niet uit dat ik de hele nacht opbleef op witte lijntjes. Werken zou ik wel als ik eraan toe kwam. Iedereen in Miami deed het zo. Artsen, bankiers, andere advocaten, allemaal leken ze mee te doen.

Als de meiden ’s avonds uitgingen, wilde ik mee. Zelfs als ze thuisbleven, legden we een paar lijntjes, of rookten we dope en namen nog een borrel. Steeds was er iets te vieren, elke dag bracht een nieuw eldorado.

Het was een feest zonder eind. Iedereen die ze kenden was een dealer die ze konden bellen om het gaande te houden.

Toen ik een paar weken zo had geleefd, moest er iets misgaan. En dat was natuurlijk mijn werk. Cliënten gingen elders hun heil zoeken.

Mijn reactie was simpel – uitgaan en nog meer van de wereld raken. Ik nam elke dag zoals hij kwam.

Dat was mijn gemoedstoestand toen op een dag de telefoon ging. Het was Michaela.

Ze was het weekend weggegaan. Met haar typische roekeloosheid was ze naar Ohio gereisd om mee te doen aan een motorrace, niet als bestuurder, maar als passagier achterop. Carol en ik hadden niet meer van haar gehoord sinds ze was vertrokken.

‘Ken, je gelooft niet wat me is overkomen. Op de motor ben ik betrokken geraakt bij een botsing.’

Dit was trouwens niet zo moeilijk te geloven als je misschien zou denken.

Ze lag in het ziekenhuis met een gebroken been, vertelde ze.

‘Maar goed,’ vervolgde ze. ‘Als ik hier weg mag, ga ik logeren bij een vriend in de buurt van Coral Way. Ik laat je weten wanneer. Dan kom je me opzoeken, hè?’

Eerst was ik teleurgesteld dat Michaela een eind maakte aan ons feestje. Maar ik nam aan dat het tijdelijk was, dat ze terug zou komen als haar been beter was. Een paar dagen later belde ze opnieuw. Ze was ingetrokken bij haar vriend en wilde graag dat ik langskwam.

Shenandoah was toen een overwegend Cubaanse buurt van de lagere middenklasse, net ten zuiden van het centrum van Miami. Er woonden en werkten vooral geïmmigreerde fabrieksarbeiders. Het was een rustige wijk, heel gewoon, niet arm en niet rijk, nog net geen buitenwijk.

Michaela logeerde in een oud, traditioneel huis, typisch voor Florida, met een gevel van wit hout. Buiten stond een oud bord van de luchtvaartmaatschappij PanAm. Waarschijnlijk had haar vriend in die sector gewerkt.

De deur ging open en daar stond ze, met krukken, onzeker haar even-

wicht zoekend. Ze vroeg me binnen. Het huis van één woonlaag was een zogeheten *shotgun shack* – als je binnen een geweer afschoot, raakte je elke kamer. In één oogopslag zag ik dat het bestond uit een woonkamer, een keuken en twee slaapkamers, allemaal op de begane grond. De inrichting was merkwaardig – overal houten vloeren, een grote schouw in de woonkamer. Dat is ongebruikelijk in het zuiden van Florida waar de temperatuur zelden onder de 23 graden zakt. De wanden hingen vol tekeningen en kunst uit Colombia en Jamaica. Er lagen voorwerpen zoals walvisbotten en andere dingen die ik alleen in museums had gezien.

Michaela en ik kletsten, plafondventilatoren draaiden boven ons hoofd. Na een paar minuten hoorden we voetstappen op de houten vloer. Een man kwam binnen.

Hij was knap, had ruig haar en een opmerkelijke Pancho Villa-snor. Met een relaxed voorkomen kwam hij op ons af.

Michaela keek naar hem en toen naar mij.

‘Ken. Dit is André, ik heb je over hem verteld.’

‘André,’ ze keek weer naar hem. ‘Mijn goede vriend Ken.’ Daarmee was ik voorgesteld aan de man die mijn leven totaal op zijn kop zou zetten.

Buiten de mainstream

Het was alsof ik in de spiegel keek.

Nee, ik had niet dezelfde imponerende gezichtsbehandling, maar ik zag onmiddellijk gelijkenis met André. Hij was even oud als ik en had ook in Vietnam gediend. Verder leek hij dezelfde rancune tegen het systeem te koesteren die ik bij mijn terugkeer had gevoeld.

We raakten in gesprek, totaal zonder de onwennigheid die vaak heerst als je net aan elkaar bent voorgesteld. Ik vond zijn zorgeloze aard sympathiek. Hoe meer we kletsten, des te meer intrigeerde hij me.

Hij had zich voorgesteld als docent Spaans. Ik vroeg me af of hij het daar druk mee had... in een Spaanstalige stad waar de bevolking voor meer dan de helft uit latino's bestond.

Hoe dan ook – nu we elkaar een beetje kenden, ging ik vaak bij hem langs. Hij hing rond in jeans of een korte broek en T-shirt. Nooit zag ik hem een pak dragen of iets doen wat op werk leek.

Er viel me nog iets op. Als Michaela, André en ik zaten te kletsen, werd er vaak op de open hordeur geklopt. Doorgaans excuseerde André zich. Hij ging dan met z'n maatjes naar zijn eigen kamer of de keuken. Soms kwamen ze bij ons zitten kletsen. Er waren Cubaanse Amerikanen bij, maar ze spraken zo goed Spaans dat ze volgens mij geen opfriscursus nodig leken te hebben.

Michaela was van plan bij André te logeren tot haar been beter was. Aan het eind van de tweede week sinds haar ongeluk sliep ze toen ik langskwam.

‘Kom binnen, Ken,’ zei André. ‘Ga zitten.’

We kletsten een tijdje, maar hoe meer hij over zichzelf vertelde, des te onduidelijker werden de antwoorden die ik kreeg. Hij was de zoon van twee missionarissen uit Saint Louis. Toen hij nog heel jong was, verhuisde het gezin naar Cuba om een fundamentalistische vorm van het christendom te verbreiden. Ze vestigden zich in Oriente, de oostelijkste provincie van Cuba, zo ver mogelijk van Havana. Door zijn jeugd in die plattelandsomgeving was hij tweetalig en ook echt bicultureel geworden. Hij sprak vloeiend Spaans, als een autochtone Cubaan, en kende zelfs de bizarste schuttingtaal.

Voor het eerst sinds ik terug was uit Vietnam kon ik mijn hart luchten over mijn ervaringen. Eindelijk iemand die het gevoel van isolement en eenzaamheid kende dat ik had ervaren bij mijn terugkomst. Toen we de oorlog ingingen, was het land ambivalent of fel tegen militair ingrijpen, maar het stond welwillend tegenover de manschappen. Toen we terugkeerden, waren we verschoppelingen – een levende herinnering aan de dwaasheid van een regering om een zinloze strijd aan te gaan. Ik was totaal niet voorbereid op de houding tegenover terugkerende Vietnamveteranen. Toen onze vaders terugkeerden uit de Tweede Wereldoorlog waren ze als helden verwelkomd. Vietnamveteranen waren anoniem. Hun oude vrienden gaven niet thuis. Afspraakjes met vrouwen kregen geen vervolg als bekend werd waar ik was geweest.

Ik vond het moeilijk te pruimen. Zoals zovelen had ik me niet onttrokken aan de dienst. Vrijwillig had ik me aangemeld, omdat ik het mijn plicht achtte en wist dat ze me anders kwamen halen. Door het op mijn manier te doen kon ik na de hogeschool een paar maanden thuis zijn. Met mijn tweeëntwintig jaar voelde ik me oud toen ik aankwam in Vietnam. De rest van de mannen in mijn eenheid waren negentien of twintig, gewoon jongens uit de getto's. Ze hadden geen idee wat hun te wachten stond. Daar zouden ze snel achter komen, tot hun onnoemelijke spijt.

André zei dat hij gewond was geraakt in de slag om Khe Sanh, een akelige, langdurige schermutseling in het noorden van Zuid-Vietnam.